

Suriyeli Sığınmacılar Sorunu

Garbis ALTINOĞLU

18 Ocak 2019

31 Aralık 2018'de Suriyeli sığınmacıların İstanbul'un Taksim Meydanında yılbaşı vesilesiyle toplu hilde eğlenmesi/ gösteri yapması, bunların bir kısmının ÖSO (= Özgür Suriye Ordusu) bayrağı açması alttan alta süregelen bir tartışmayı yeniden gündeme getirmişti. Getirmişti, çünkü polisin Suriyeliler'e karşı sergilediği hoşgörölü tutumla herhangi bir Türkiyeli grubun, gerek bu meydanda ve gerekse başka yerlerde yapmaya kalkışacağı en masum barışçı gösterilere sert bir biçimde müdahale etme pratiğı arasında çarpıcı bir fark vardı. Bu farka ve Erdoğan kliğinin öteden beri Suriyeli vb. sığınmacılar arasında kendisine, gerici-İslmci bir yandaş küme çabalarına dikkat çekmek kendi başına hatalı bir tutum oluşturmaz. Ancak tutarlı demokratlar yıllardır başka yerlerde de rastlanan ve bu yılbaşı gösterisi vesilesiyle bir kez daha dile getirilen Suriyeli vb. karşıtı, yabancı düşmanı, ırkçı, faşist ve şoven tepkileri İnetler ve onların sahipleri ile aralarına her zaman kalın bir duvar çekerler. Tutarlı demokratizm ister Suriyeli, Afganlı, Somalili vb. olsun, isterse Kürt, Rum, Ermeni, Türk vb., herkesin özgür bir biçimde gösteri yapma hakkını ve diğer haklarını savunmayı ve herhangi bir etnik ya da dinsel/ mezhepsel grubun lehine ya da aleyhine ayrımcılık yapılmasını kınamayı ve reddetmeyi buyurur.

Türkiyeli bir devrimci ya da demokrat Suriye'de yaşanan felketten söz ederken öncelikle KENDİ gerici burjuvazisinin ve devletin sorumluluk ve suçları üzerinde durur ve onları sergiler ve İnetler tabii ABD, Britanya, Fransa, Suudi Arabistan, Katar gibi aktörlerin benzer sorumluluk ve suçlarını unutmaksızın. Yüzbinlerce Suriyeli'nin ölmesinin, milyonlarca Suriyeli'nin başka ülkelere

kaçmak/ göçmek, milyonlarcasının da kendi ülkesi içinde yer değiştirmek zorunda kalmasının ve bu ülkenin yakılıp yıkılmasının esas sorumluları işte bu güçlerdir Suriye’de kukla bir rejim kurmak, bu ülkeyi küçük devletçiklere bölmek, Suriye halkının maddi zenginliklerine el koymak, Suriye’deki yasadışı varlıklarını sürdürmek, Suriye topraklarının bir bölümünü ilhak etmek vb. için uğraşan bu güçlerdir.

Herhlde aklı başında ve dürüst hiçbir kimse ABD ve Batı Avrupa emperyalistlerinin ve Erdoğan kliğinin izinden giderekkatil Esat rejiminin kendi halkına karşı bir kıyım siyaseti izlediğini ileri süremeyecektir. Suriye’deki rejimin anti-demokratik ve despotik bir nitelik taşıdığı tartışma götürmez. Buna 2011 sonrasında Suriye güvenlik kuvvetlerinin barışçı göstericilere karşı pek çok kez, ağır dozda ve ölümlere yol açan şiddet kullandığı gerçeği de eklenmeli. Ancak bu ve benzer faktörler, Suriye halkının ve esas itibariyle Suriye ulusal burjuvazisinin çıkarlarını temsil eden bugünkü Suriye devletinin emperyalist-cihadist saldırıya karşı haklı direnişine karşı çıkmanın bir gerekçesi olamaz. Evet, Suriye devleti ve halkının dünya ve bölge gericiliğinin büyük bir bölümünün saldırısına karşı direnişi, haklı savaşkategorisi içinde yer almaktadır. (1) Ortadoğı ve dünya halklarının ikincil düşmanları arasında yer alan emperyalist Rusya’nın ve gerici bir molla rejimi tarafından yönetilen İran’ın, Suriye’nin yanında yer almaları da bu direnişin birhaklı savaş olduğı gerçeğini değıştirmez. Buna karşılık Suriye rejimini devirmek için en gerici ve en barbarİslmterörist grupları son yıllara kadar büyük bir iştahla desteklemiş ve hlbelli ölçülerde desteklemekte olan ABD, Britanya, Fransa gibi ülkelerin burjuva-demokratik rejimlere sahip olmaları da onların Suriye’de birhaksız savaş sürdürmekte oldukları gerçeğini değıştirmez. Suriyeli sığınmacılar sorunu, işte bu genel çerçeve içinde, başını ABD’nin çektiğı dünya gericiliğı ile ona karşı koyan güçler arasındaki savaşım çerçevesinde ele alınmalıdır. Oysa Türkiye demokratik kamuoyunda bu sorun daha çok bu sığınmacıların, Türk burjuva devleti ve halkı tarafından sağılanmaları ve dışlanmaları, yoksul Suriyeliler’in küçük ve orta ölçekli işverenler tarafından acımasızca sömürölmeleri ve Suriyeli çocukların çok yanlı istismarı temelinde ele alındı yani esas olarak bir sığınmacı hakkı, insan hakkı, işçi hakkı, kadın hakkı vb. temelinde. Suriyeli sığınmacıların ana gövdesinin her bakımdan son derece kötü koşullarda yaşadığını, ucuz işgücü olarak acımasızca sömüröldüğünü ve ülkeyi yönetenlerin onların arasındagerici-İslmci bir militan taban yaratmaya çalıştığını da biliyoruz. Tutarlı demokratların bu konulara odaklanmaları ve Türkiye’deki yoksul Suriyeli sığınmacıların hak ve çıkarlarını savunmaları bütünüyle doğrudur elbet.

Ancak Suriyeli sığınmacılar sorununun, yeterince tartışılmayan, üzeri örtülen ve bir ölçüde de çarpıtılan bir başka ve ÇOK DAHA ÖNEMLİ ikinci bir yanı daha var. O da Türkiye'deki Suriyeli sığınmacıların, sınırın hemen öteki yakasında, yani kendi ülkelerinde yaşamakta olan savaşa yaklaşımlarıdır. Görülebildiği kadarıyla bu sığınmacıların büyük çoğunluğu, sözkonusu savaşa karşı edilgen ve kayıtsız bir tutum sergilemektedirler. Soru şu:Suriyeli sığınmacıların öz kardeşleri, kızkardeşleri, akrabaları vb. savaşmakta ve Mart 2011'den bu yana süren savaşın yükünü şu ya da bu düzeyde omuzlamaktayken kendilerine Türkiye'de bir yaşam kurma ya da sürdürmeleri doğru mudur? Üstelik onların bunu yapmaya çalışırken Türkiye nüfusunun bir bölümü tarafından bir dilenci, bir vebalı gibi görülmeye, aşağılanmaya ve suçlanmaya katlanmaları ve bunu içlerine sindirmeleri onurlu ve ahlk bir davranış sayılabilir mi? Onların da, ülkelerinde süregelen savaşta şu ya da bu düzeyde yer almaları ve öz kardeşleri ve kızkardeşlerinin vb. yazgısını paylaşmaları gerekmiyor mu? Mart 2011'den bu yana ABD vb. destekli terör örgütlerine karşı yürüttükleri anayurt savunmasında Suriye ordusu ve halkının yüzbinlerce şehit verdiği, bu savaşta yüzbinlerce Suriyelinin yaralandığı ve sakatlandığı, pek çok askerin 4, 5, hattı 6 yıldır görev başında olduğu ve bu askerlerin arasında 16, 17 yaşındaki çocukların da bulunduğu göz önüne alındığında, eli silh tutan ya da en azından cephe gerisinde hizmet görebilecek olan 1 milyon dolayında insanın Türkiye sokaklarında dilenmeleri ve sürünmeleri yanlış değil mi? (2)

Bu insanların hemen hemen hepsi Mart 2011 öncesinde kendi evlerinde, köylerinde ve/ ya da gecekondularında yaşıyorlardı. Onların önemli bir bölümü, bazıları Suriye hükümetinin hatalı politikalarından kaynaklanan nedenlerle yoksulluk da çekiyorlardı. Günümüzde nüfusun yüzde 80'inden fazlası şimdi de Suriye hükümetinin denetimi altında olan bölgelerde yaşıyor. Bu insanların büyük bir bölümü, savaştan ve terör saldırılarından kaynaklanan nedenlerle, 2011 öncesinden daha da büyük bir yoksulluk ve yoksunluk içinde yaşıyor. Ama böylesi bir yoksulluk ve yoksunluk içinde yaşamak herhlde onların, doğdukları ve büyüdükleri toprakların uzağında, dilini ve kültürünü bilmedikleri ve nüfusunun bir bölümünün kendilerine parya gibi davrandığı bir ülkede ve koşullarda yaşamaktan daha kötü olamaz.

Ne var ki, pek seyrek sorulan ya da hiç sorulmayan yukardaki bu sorulara açıkçahayır! yanıtını veren ve sözünü ettiğim yükümlülükleri, hem de insan hakları ve demokratizm adına reddedenler de yok değil. Örneğin Banu Güven bir yazısında şöyle demişti:

Türkiye'de bulunan 3 milyon 622 bin 366 kayıtlı Suriyeli'nin yüzde 29,3'ünü

18-59 yaş arası erkekler oluşturuyor. Bu yaş grubundaki gençler savaş başladığı sırada ya da sonrasında Suriye'den çıkarken çocuk yaşıydı. Yani ellerine büyük olasılıkla hiç silh almamışlardı. Onlar ve grubun içinde yer alan diğer erkekler için geçerli başka bir hakikat de bu insanların asker değil, sivil olması. Sivilleri savaşa zorlamak, ellerine silh almaya mecbur etmek de ancak kendi devletlerinin yapacağı bir zorbalık. (Ne Demek Ülkemde Suriyeli İstemiyorum?', Diken, 4 Ocak 2019)

Bir görüşü çürütmeye çalışmanın bilimsel-olmayan ve elbette doğru da olmayan yolu onu karikatürize etmekten, tarihsel ve güncel bağlamından koparmaktan ve tartışmanın odağındaki ana sorunu görmezden gelmekten geçer. Burada sözkonusu olan, Türkiye'deki Suriyeli sığınmacıların savaşa zorlamak, ellerine silh almaya mecbur etmek değil, kendilerine bu yükümlülüklerini anımsatmak ve onları anayurt savunmasına katılmaya çağırmaktır. Bir Marksist, Suriyeli sığınmacıları sorununu SALT sığınmacı hakları, insan hakları, işçi hakları, kadın hakları zemini üzerinde tartışmakla yetinemez o, bu haklara, gerici bir saldırıyla karşı karşıya bulunan kendi halkını ve anayurdunu savunma yükümlülüğünün üzerinde bir yer veremez. Sorun ille de eline silh alıp savaşa katılmak da değildir. Bir Suriyeli'nin genel olarak savaşa ve eline silh almaya karşı bir pasifist olması da olanaklıdır. Ama bu onu, kendi yurduna ve halkına karşı yükümlülüklerinden azat etmez. Yaşı ve sağlığı uygun olmak koşuluyla böylesi bir insan, kol ve kafa gücüyle gayet işlevli olabilir cephe gerisinde de yorgun ve bitkin halkına ve onun savaşan askerlerine ve milislerine, yaşlı ve bakıma muhtaç insanlarına vb., kendi gücü ve kapasitesi ölçüsünde değerli hizmetler sunabilir. Yani sorun, çok zor koşullar altında anayurdunu savunan Suriye halkının yanında yer alma YA DA gene zor koşullar altında kendi bireysel yaşamını inşa etme alternatifleri arasında bir seçim yapmaktır.

Suriye halkı ve ordusunun yürüttüğü savaş haksız ve gerici bir savaş olmuş olsaydı, hatt Suriye'de emperyalist-cihadist saldırıya karşı herhangi bir örgütlü direniş olmuş olmasaydı Güven'in görüşünün önemli bir haklılık payı taşıdığı ileri sürülebilirdi. O takdirde, bu perişan hıdaki ve siyasal bilinci geri Suriyeli sığınmacı kitlesinin kendi inisiyatifiyle böylesi bir direnişi örgütleme yeteneğinin olmadığı söylenebilirdi. Bu gerekçe benzer bir konumda olan başka halklar için de geçerli sayılabilir. Ama, çeşitli hata, kusur ve günhlarına rağmen Suriye devletinin ve halkın önemli bir bölümünün başından beri direnişe geçtiği Suriye'de durumun böyle olmadığı da açık.

Güven gibi düşünenlerin yaklaşımı doğru olmuş olsaydı, İkinci Dünya Savaşı sırasında Nazi Almanyası'nın saldırısına uğrayan ülkelerin halklarının, işgale

karşı direnen kendi ordularının ve/ ya da partizan kuvvetlerinin yanında saf tutmak yerine, toplu olarak komşu ülkelere göç etmelerini meşru görmek ve savunmak gerekecekti. Ya da aynı dönemde Japon militaristlerinin saldırısına uğrayan Doğu ve Güneydoğu Asya halkları, 1960'larda ABD'nin korkunç vahşetine hedef olan Vietnam halkı için de benzer bir tutum sergilemek gerekecekti. Oysa dünya tarihi, Güven'in yaklaşımının yanlış ve teslimiyetçi bir nitelik taşıdığını gösteren sayısız örneklerle doludur. Güven'in görüşü bizi, hatalı bir noktaya götürür: faşist ya da emperyalist saldırılara karşı direnişi örgütleyen devletleri ve partizan kuvvetlerini kendi halklarını, savaşa zorlamakla, onları ellerine silah almaya mecbur etmekle vb. suçlama noktasına. Onun böylesi eleştirilerinin ve bu eleştirilerinden kaynaklanan öğütlerinin pratikte ne anlama geldiği/ geleceği ve halklara böylesi tavsiyelerde bulunanlara ne gözle bakıldığı/ bakılacağı ortadadır. Gene pek çok tarihsel ve güncel örnek bize, ezilmekte ve sömürülmekte olmalarının emekçi kitleleri, otomatik olarak devrimci ya da demokrat yapmadığını ve onların devrimci ya da demokrat duruş ve tepkiler göstermesini güvence altına almadığını gösteriyor. Zaten öyle olmuş olsaydı, hiçbir gerici rejim ya da klik bir kaç ay bile ayakta kalamaz ve kendiliğinden yıkılır giderdi. Bu durumda ezilen ve sömürülen kitleleri devrimciyeleştirmek ve örgütlemek için bir öncü siyasal parti ve gruba da gerek kalmazdı. Oysa böyle bir evrende yaşamıyoruz. Evet tutarlı bir demokrat, kendigerici egemen sınıfı başta gelmek üzere küresel ve bölgesel gericiliğin ve onun uzantılarının saldırı eylemlerini, ırkçı ve şoven demagojilerini ve suçlarını mahkûm etmekle yükümlüdür. Ama o bir yandan da ezilen ve sömürülen kitleleri ve bu özel durumda, büyük çoğunluğu yoksul emekçilerden oluşan Suriyeli sığınmacıları da eleştirebilmeli ve onların hatalı tutum ve konumlarına devrimci açıklık ve dürüstlikle işaret edebilmelidir.

NOTLAR

(1) Ama Güven, Diken adlı sitede yayınlanan yazısında yaşanan savaş ve terör saldırılarının sorumluluğunu Batılı emperyalistlerin desteklediği İslamrenkli terör örgütleri ile Suriye halkı, hükümeti ve onların bağlaşıkları arasındaki paylaştırmakta ve her iki tarafın da eşit ölçüde kötü tarafının olduğunu ileri sürmektedir. O şöyle diyor:

Bu krizin sorumluluğunu Esad olduğu kadar, onun yanında ve karşısında yer alan ve planı iflas edince çekip gitmek isteyen ABD de dahil, yıkımın büyümesine katkıda bulunan tüm devletler taşıyor.

(2) İsrail'de yayınlanan Haaretz gazetesinin 10 Aralık 2018 tarihli bir haberine

göre Londra merkezli SOHR (=Suriye İnsan Hakları Gözlemevi), Mart 2011'den o güne kadar Suriye'deki çatışmalarda ölenlerin sayısının 560,000 olduğunu belirtiyordu. Suriye'ye ilişkin rakamların ister istemez çok güvenilir olmadığını unutmaksızın bu ölenlerin yaklaşık 150,000'inin Suriye güvenlik kuvvetlerine ve onları destekleyen milis kuvvetlerine mensup olduğunu da anımsatmak isterim. Sadece sivil ölümlerini kayıt altına alan Syrian Network for Human Rights (= Suriye İnsan Hakları Ağı) adlı örgüt ise itibariyle Suriye'de Mart 2011-Mart 2018 döneminde 217,764 sivilin yaşamını yitirdiğini söylüyordu. Bu rakamlardan çıkan bir başka sonuç da Suriye halkı ve ordusuna karşı savaşan ve bir bölümü yabancı olan cihatçı güçlerin yaklaşık 192,000 ölü verdikleridir. Hüsnü Mahalli, Aralık 2018 sonu itibariyle Türkiye'de kabaca 3.6 milyon Suriyeli olduğunu, bunların 1.9 milyonunun erkek ve 1.7 milyonunun da kadın olduğunu belirtiyor. Bu erkek sığınmacıların yarısının (yaklaşık 980,000 kişi) askerlik çağında olduğunu, yani 18-40 yaş grubunda olduğu anlaşılıyor. Banu Güven ise yazısında, Türkiye'de bulunan 3.6 milyon kayıtlı Suriyeli'nin yüzde 29.3'ünü 18-59 yaş arası erkeklerin oluşturduğunu söylüyordu. Bu ise bize 1 milyonun biraz üzerinde bir rakam veriyor. Aslında Suriyeli sığınmacıların bir bölümünün kayıtlara geçmemiş olduğunu da hesaba kattığımızda bu rakamların daha da büyük olduğunu söyleyebiliriz.

Author Details

Garbis ALTINOĞLU

maryamohannes@yahoo.fr

Bunu paylaş:Facebook'ta paylaşmak için tıklayın (Yeni pencerede açılır)Twitter üzerinde paylaşmak için tıklayın (Yeni pencerede açılır)Linkedln üzerinden paylaşmak için tıklayın (Yeni pencerede açılır)Pinterest'te paylaşmak için tıklayın (Yeni pencerede açılır)WhatsApp'ta paylaşmak için tıklayın (Yeni pencerede açılır)Daha fazlaArkadaşınızla e-posta üzerinden paylaşmak için tıklayın (Yeni pencerede açılır)Skype'da paylaşmak için tıklayın (Yeni pencerede açılır)Telegram'da paylaşmak için tıklayın (Yeni pencerede açılır)Reddit üzerinde paylaşmak için tıklayın (Yeni pencerede açılır)Pocket'ta paylaşmak için tıklayın (Yeni pencerede açılır)Tumblr'da paylaşmak için tıklayın (Yeni pencerede açılır)